

Retningslinjer en trygg organisasjon

Natur og Ungdom skal være en trygg organisasjon. Det vil si å være en trygg arena for alle deltagere på våre aktiviteter, arrangementer og plattform, og skape trygge rammer for medlemmer, tillitsvalgte og ansatte.

Det innebærer en bevisstgjøring av alle ledere og ansatte med tanke på forebygging og håndtering av grenseoverskridende handlinger, at Natur og Ungdom tar sitt ansvar på alvor dersom slike saker dukker opp, og vil være varsom og klar i behandlingen av disse.

Dette dokumentet gir retningslinjer for mottak av varsler og håndtering av saker som innebærer seksuell trakassering, grenseoverskridende seksuell adferd eller, overgrep eller diskriminering i Natur og Ungdom.

Når er det en sak for Natur og Ungdom?

1. En i Natur og Ungdom er mistenkt eller anklaget for å ha utøvd handling som bryter med disse retningslinjene mot en eller flere personer i eller utenfor organisasjonen.
2. En har en bekymring eller får kjennskap til at en i Natur og Ungdom er utsatt for grenseoverskridende seksuell atferd, diskriminering eller overgrep av noen i eller utenfor organisasjonen.

Definisjoner og omfang

Disse retningslinjene gjelder følgende forhold før, under og etter Natur og Ungdoms arrangementer og aktiviteter:

Seksuelle overgrep: Ufrivillige seksuelle handlinger gjort av en person mot en annen i en relasjon av tillit eller tvang. Dette inkluderer seksuelle handlinger eller ytringer som en person med høyere alder og/eller mer makt gjør mot et barn eller ungdom som ikke forstår handlingene, ikke har nok erfaring eller kunnskap til å komme seg ut av det.

Grenseoverskridende seksuell adferd: Handlinger som bryter med de grenser en person har for å beskytte sin integritet. Dette kan være, men er ikke begrenset til, uønskede seksuelle tilnærmelser, oppfordring om seksuelle tjenester, verbal eller kroppslig atferd av seksuell natur som oppleves ydmykende og/eller invaderende.

Seksuell trakassering: Seksuell trakassering er uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. I seksuell ligger at det spiller på kropp, kjønn og seksualitet. Oppmerksomhet omfatter både verbal, ikke-verbal og fysisk atferd. Seksuell trakassering inkluderer forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn / kjønnsidentitet og kan i de tilfeller betegnes som kjønnsmobbing.

Psykisk overgrep: Omfatter alle måter å skade, skremme eller krenke noen på, men som ikke er direkte fysiske i sin natur. Typiske tilfeller av psykisk vold er der noen bruker en maktposisjon eller trussel til å for eksempel styre, dominere, degradere eller ydmyke andre.

Diskriminering: Diskriminering er direkte eller indirekte forskjellsbehandling blant annet på grunn av etnisitet (herunder nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk), religion, legning, kjønn, livssyn og/eller funksjonsnedsettelse.

Prinsipper

Alle sentralstyremedlemmer, fylkesledere, utvalgsmedlemmer, valgkomitémedlemmer medlemmer av landsstyret (videre omtalt som tillitsvalgte) og ansatte i Natur og Ungdom skal være kjent med og følge disse prinsipper:

1. En tillitsvalgt eller ansatt i Natur og Ungdom skal ikke utnytte eller krenke andre seksuelt. Samtykke fra den annen part fritar ikke den enkelte for ansvar.
2. Den som får mistanke om eller kjennskap til seksuelle krenkelser skal ta opp saken slik det beskrives i rutinene.
3. De involverte skal møtes med tiltro, respekt og varsomhet.
4. Eventuelle saker skal behandles forsvarlig, både overfor den utsatte og den som er anklaget for seksuelt overgrep og/eller grenseoverskridende seksuell atferd.
5. Hensynet til fornærmede skal gis størst vekt i det videre arbeidet. Organisasjonens medlemmer skal trygges under forhold der det fremkommer en som er mistenkt for grenseoverskridende seksuell atferd.
6. Det skal gis korrekt og sannferdig informasjon om saker som blir kjent i organisasjonen. Omfanget av nødvendig informasjon og hvem som skal informeres vurderes fra sak til sak.

Rutiner for den som mottar mistanke, melding eller anklage

1. Vær rolig, trygg og til stede. Lytt nøye. Bekreft at du hører og tar vedkommende på alvor. Vis at du tar ansvar og vil hjelpe med veien videre.
2. Sikre trygge omgivelser for den som er utsatt for noe. Det kan være aktuelt med akutt hjelp fra politi, legevakt og voldtekstmottak.
3. Ingen som får tips eller betroelser om slike forhold skal sette i gang etterforskning på egenhånd.
4. Du kan ikke love å holde det hemmelig. Fortell heller at du skal hjelpe, og informer om hva du gjør videre. Du skal opptre fortrolig overfor den som forteller, men har meldeplikt overfor daglig leder/leder.
5. Varsle direkte til daglig leder og/eller leder. Hvis ikke dette er mulig, varsle din regionssekretær, ansvarssentralist eller andre nære ansvarspersoner i organisasjonen.

Videre prosess i håndtering av varsler

Leder og daglig leder har ansvar for å påse at Natur og Ungdoms vedtatte rutiner og retningslinjer følges. Leder, daglig leder og 1. nestleder har ansvar for å håndtere varsler og følge opp saker. Alle varsler og bekymringsmeldinger håndteres med respekt og fortrolighet.

Påfølgende punkter er veiledning for hvordan dette gjøres:

1. Sørg for at alle involverte ivaretas. I akutte saker, sørg for trygge omgivelser for de involverte og eventuelt oppfølging fra politi, legevakt og/eller voldtekstmottak.
2. Ved mistanke om straffbare forhold på et Natur og Ungdom-arrangement, på kontoret eller i NU-sammenheng skal politiet varsles.
3. Ved mistanke om straffbare forhold mellom medlemmer i Natur og Ungdom som ikke finner sted i Natur og Ungdom-sammenheng vil Natur og Ungdom oppfordre den som er utsatt for noe til å anmelde forholdet. Daglig leder/leder kan

bistå med dette. Organisasjonen vil som utgangspunkt støtte den fornærmede part dersom vedkommende velger å gå til anmeldelse.

4. Daglig leder/leder orienterer arbeidsutvalget. Arbeidsutvalget har i utgangspunktet taushetsplikt overfor resten av organisasjonen. Vurder grundig hvorvidt og hvor mye andre eventuelt trenger å vite.

5. Det skal gjennomføres samtaler med utsatt part for å få informasjon om hva som har skjedd. Samtale med anklaget part skjer vanligvis ikke før politiet er ferdig med å etterforske.

6. Det oppnevnes kontaktpersoner for medlemmer som er involvert, både fornærmede og anklagede.

7. Om de involverte er under 18 år, skal foresatte orienteres fortløpende. Dette gjelder ikke om foresatte selv er involvert. Det kan være aktuelt å sende bekymringsmelding til barnevernet.

8. Natur og Ungdom kan anmelde forhold ved mistanke om lovbrudd i forbindelse med organisasjonens aktivitet. Daglig leder/leder plikter å vurdere dette. Dersom det er aktuelt for Natur og Ungdom å gå til anmeldelse, skal leder/daglig leder legge saken frem for arbeidsutvalget. Synspunkter fra den som er utsatt for overgrep og eventuelt foreldre/foresatte skal innhentes og tillegges vekt før beslutning fattes.

9. Daglig leder/leder kan kontakte LNU Trygg for bistand med håndtering av saker.

10. Natur og Ungdom kan tilby økonomisk støtte til psykisk helsehjelp for involverte.

11. Anmeldelse eller bekymringsmelding skal behandles konfidensielt. Retningslinjer gitt i forvaltningsloven om oppbevaring av taushetsbelagte opplysninger, arkivloven og personopplysningsloven skal følges.

12. Innhenting av opplysninger om saken, samt annen nødvendig kommunikasjon for å kunne behandle saken, skal gjøres varsomt gjennom sikre kanaler som e-post, telefon eller fysisk post.

13. Primært daglig leder, eventuelt også leder, men ingen andre kan uttale seg offentlig i saken på vegne av Natur og Ungdom. Av hensyn til særlig fornærmede, må det vurderes nøye om uttalelser bør gis.

14. Det fremste hensynet i behandling av saken er å gjøre det grundig og på ovennevnte måte, men for å redusere belastningen for de involverte skal det også etterstrebes raskest mulig konklusjon i saken.

15. Når en ansatt er mistenkt/anklaget/anmeldt er det arbeidsgiver ved daglig leder som håndterer saken i tråd med de arbeidsrettslige reglene på området.

Respons på brudd av retningslinjene

1. Arbeidsutvalget behandler brudd på retningslinjene, og kan vedta å varsle andre organisasjoner i saker der det er relevant.

2. Anklagede kan suspenderes fra medlemskap, verv og all aktivitet i alle ledd i organisasjonen inntil saken er avsluttet. Arbeidsutvalget kan foreta en slik suspensjon uten å varsle sentralstyret.

3. Når saken er avsluttet vurderes eksklusjon fra medlemskap, verv og all aktivitet i alle ledd i organisasjonen. Ingen kan ekskluderes uten først å ha fått mulighet til å forklare seg. Et enstemmig arbeidsutvalg kan ekskludere etter vedtak om suspensjon. Den ekskluderte har mulighet til å anke beslutningen til sentralstyret.

4. Dersom daglig leder eller et medlem av arbeidsutvalget er anklaget behandles saken av det øvrige arbeidsutvalget. Dersom flere i arbeidsutvalget og/eller daglig leder er anklaget samtidig behandles saken av sentralstyret.

Forebygging og rutiner i det daglige

1. Alle arrangementer i regi av Natur og Ungdom sentralt skal ha en beredskapsplan med instruks for håndtering av seksuelle krenkelser under arrangementet.
2. Sentralstyremedlemmer og ansatte skal kurses i temaet minst én gang i året, gjerne i forkant av et større arrangement.
3. Sentralstyremedlemmer og ansatte må ved tiltredelse levere en politiattest avgrenset til barneomsorg, som opplyser om eventuelle merknader angjeldende seksualforbrytelser mot barn eller voksne, drap, narkotikaforbrytelser (med tidsbegrensning, og det som opplyses om er saker med strafferamme på 6 måneders fengsel eller mer) og grov volds- eller ranskriminalitet. Personer som framviser politiattest med merknad, eller ikke framviser politiattest, kan ikke være ansatt eller sentralt tillitsvalgt i Natur og Ungdom.